

Naüja schraibonge vòlganten me PANIERI 2019

Vóar-Gaprècht

Mèeror dan zbòà jaar èersinkh,
béenne bar haban gahöovet aan méttar zimbrischen schuule,
ìsta nochont gabéest de schraibonge vòmme PANIERI 2019,
und asò bar haban ganützet de sain schraibonghe vòmme jaare 2006,
ba ar hat gamàchet au vor de lusèrnar.
Hèmmest hatar gamàchet au an schraibonge vor de Siban Komaiüne och,
guut gamàcht vòmme Hause dar Hòomelsen Bizzekhot ko Rbaan,
un bar nützanse von hèmmest vüar.

Badar lótzet:

Bar volgan me PANIERI 2019 schraibanten, **nèt auzprechtanten !**

Bar auzprechtan nòch hörntan sobìa dar Bèrto MARTALAR un dar Hugo RESCH.
Vor esèmpien diise prèchtent an langa vokaal in in böortarn **haano / óoven / süune / vraan /
dehiin / kantzuun,**
ma dar PANIERI nèt.
Se prèchtent an gaslòzzana **ée** in in böortarn **séela / snéebe / sléegha,**
ma dar PANIERI nèt.
De hòoghe réeghel dar schraibonge khüt, az sich schólte dorkhénnan z galaüt auz von dar
schraibonge,
und von diisame béegen bar haban zo schraiban diise mintzikh böortar andarst dan dar
PANIERI.

Asò kan vokéelen bar vòlgan me PANIERI nèt méttan sain töollen b) e) i) un méttan sain
lésten zbòan bóart-galegen.

Naüja schraibonge vor de héttallen:

De silbe, ba traget in stòaz, snappet khòaz héttalle

- béenne sé is d òonige vòmme bóorte odar d èerste von zbòan ìmme bóorte
un hat nèt an **é / éa / ée / è / èa / èe / ó / óa / óo / òa / òo / bèlloschez ò** un z bóart hat
khòaz aanhangach;
- béenne sé hat an **aa / ii / uu / ai / au / aiü / ia / ua** un z bóart hat khòaz aanhangach;
- béenne sé hat an **ö / öo / öa / ü / üu / üa.**

Andarstbìa sé snappet hörntan an òonigez héttalle,
ba is hörntan sbéar auzonhiin von gaslòzzan **é / ée / éa / ó / óo / óa.**

Andare naüje schraibonge:

Darnaach dar **g** khimmet gaschriibet an **h** béenne instéet von dar **g** ìsta in pruzziaan an **h** odar
an **ch,**

andarstbia nèt.

Z böortle **vil** kkimmet gaschriibet met òndar i anlòan, éeban az diisa ist an langa.

D aanhangeche khèmmet gasùnsart aan gantz, ane an - inschüschén.

In de laigonge von bèllosch khimmet gaschriibet an **dj** insteet von **gi** vraan anar vokéele, un **nj** insteet von **gn**.

Esèmpien:

Hia màchigach ségan an stukhe gaschriibet vòmme PANIERI.

Badar ar volget nèt hörtan in reegeln gamàchet au von iime sèlbort, schraibanten **de** insteet von **dé**, **met** insteet von **mét**, **me** insteet von **mé**, **bizzekhot** insteet von **bizzekhot**.

‘Z tüumar sovel ante zo bizzan ‘z liebe “Éngalle“ hàtzich vorlázzet. Bar haban vorlóart asò vil: an guutez un hüppeschez ménnesch, ba hat noch gamöcht gadénkhan un prèchtan de zunga von Zimbarn bia palle khòaz mànz tüunan. Ich han gahàt de galükhe zo khénнанen sédor ich pin khènt aufar zo süuchan auz de Siben Pèrge naach in pèkken von Zimbarn, an minsche darnaach me jaare zbòatausinkh. Ar hat gahàt sovel liep lèsan naach in alten taützen zungen. Schön ar hat galébet in èrmakhot, ìsar gabeest guut zo khèmmen an bizzar von disen zungen, hàbanten zo maataran zo vènnan de nöotigen libarn. Nochedénne, sainten an guutar khopf, met an minsche libarn ìsar gabeest guut zo vorsteen an vil, un von dèmmè hàttar saldo gamàchet de gavórsche ba machet dénkhan drau. Az ‘z sain galébach bör gant andarst, klóobich, in baarot, ar hótte gahàt de vorsteenonge zo khèmmen professóar von alten zungen, un asò hótter gaèrbatet in an hòogha schuul bia ich. Dar Angelo hat ofte vértè gapréart bia ar bör hörtan puube, un bia an baardar puube, hàttar gahàt vil mòone un hat vil gadürstet naach bizzan saldo mèeront. Un dise peede dinkh saint nöotikh zo mögan geenan idar tief in de bizzekhot.

Ich grüuzadich, guutar kséll, un ich vorgìzzadich nèt.

Luca Panieri